ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 października 1927

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 20 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu* ROK 6

O rozwój przemysłu.

Nie czekając, aż międzynarodowe wysiłki stworzenia warunków podniesienia dobrobytu Europy, — w rodzaju niedawnej Międzynarodowej Konferencji Ekonomicznej, — wydadzą owoce, podejmują poszczególne kraje Zachodniej Europy na własną rękę szeroko zakreśloną akcję, zmierzającą do przezwyciężenia trudności gospodarczych w obrębie własnego terytorjum.

Hasła takie, jak racjonalizacja produkcji, ubezpieczenie kredytów eksportowych, finansowanie konsumcji itd. dochodzą nas głównie z Niemiec, gdzie obecnie wre najbardziej wytężona praca nad stworzeniem trwałych podstaw rozwoju ekonomicznego.

U nas kwestje te napotykają na dość niewielkie zrozumienie, gdyż koła, które powinny okazywać najwyższe zainteresowanie tymi nowymi prądami, przeważnie nie zdają sobie sprawy z korzyści, jakie urzeczywistnienie tych programowych haseł może przynieść w praktyce.

Jednym z najbardziej charakterystycznych rysów rozwoju gospodarczego w Niemczech, a także w państwach anglosaskich, jest koncentracja. Korzyści jej są poważne i rozliczne. — Przedewszystkiem koncentracja pozwala na znaczne oszczędności w zużyciu surowców, a następnie umożliwia osiągnięcie niższych cen i dogodniejszych warunków przy zakupnie tychże. — Jeśli chodzi o nasze stosunki, to nie ulega wątpliwości, że utworzenie naprzykład przez przemysł włókienniczy wspólnego biura zakupów umożliwiłoby znacznie korzystniejsze nabywanie surowca, t. j. bawełny i wełny, niż to jest możliwem obecnie, gdy każde przedsiębiorstwo z osobna zakupuje te surowce za granicą. — To samo odnosi się do innych gałęzi przemysłu, sprowadzających większe ilości surowców z zagranicy, jak naprzykład przemysł hutniczy oraz przemysł garbarski.

Koncentracja przedsiębiorstw przemysłowych pozwala również na bardziej ekonomiczne wykorzystanie opału przez wyzyskanie w wyższym stopniu jego siły kalorycznej. — Przetwarzanie siły wodnej na energję elektryczną, budowanie niewielu potężnych central elektrycznych w miejscach najlepiej na to się nadających ze względu na źródła energji, połączenie tych central, celem umożliwienia ich współpracy, — oto dalsze przykłady ogromnego zaoszczędzenia energji popędowej, umożliwionego dzięki koncentracji. — Potężne trusty, powstałe przez złączenie przedsiębiorstw tego asmego rodzaju, pozwalają porwać się na tak potężne imprezy, jak budowa gazociągów, prowadzących gaz świetlny z koksowni Ruhry do Hamburga, Monachjum, a nawet Berlina. — Korzyści koncentracji przedsiębiorstw, wytwarzających energję, są tak widoczne, że nawet w Anglji, gdzie inicjatywa prywatna ma wszakże dominującą rolę, uznano za potrzebne przeprowadzić tę koncentrację, wbrew woli prywatnych przedsiębiorców i w tym celu wydano ustawę, redukującą ilość central elektrycznych z 584 do 60. — W ruchu utrzymane będą tylko centrale, położone w najbliższem sąsiedztwie pokładów węglowych, a specjalny komitet dbać będzie o to, aby cena energji elektrycznej była jak najniższa.

Koncentracja umożliwia oczywiście także zmniejszenie kosztów reklamy i wogóle kosztów handlowych. — Ułatwia ona też postęp techniczny przemysłu, pozwalając łożyć znaczne kwoty na utrzymywanie laboratorjów i na badania naukowe. Wiadomem jest naprzykład, że ogromnie doniosły wynalazek Dr. Bergiosa przetwarzania węgla na naftę przyszedł do skutku tylko dzięki temu, że potężny koncern barwnikowy niemiecki wyłożył na żmudne i długoletnie badanie wynalazcy 10 miljonów marek. — U nas, niestety, nie tylko nie możemy marzyć o czemś podobnem, ale nawet w poważnych i wielkich przedsiębiorstwach dobrze urządzone laboratorjum należy do rzadkich wyjątków.

O drugiem, rozbrzmiewającem obecnie w Niemczech doniośle haśle finansowania zbytu (t. zw. Konsumfinansierung) nie będziemy tu mówić, gdyż sprawa ta nie została jeszcze tam rozstrzygnięta i nadal jeszcze toczy się dyskusja, czy akcja ta jest z gospodarczego, ogólnego punktu widzenia dodatnią, czy ujemną. — W każdym razie należy stwierdzić, że banki niemieckie w poczuciu swej roli gospodarczej nie ograniczają się do dawnych tradycyjnych operacyj bankowych, lecz poczuwają się do obowiązku ułatwiania przemysłowi i handlowi bytu, czy to na rynku wewnętrznym, właśnie przez finansowanie zbytu, czy też przez finansowanie i organizację eksportu. — W powojennej Europie, gdy państwa bronią wewnętrznego rynku zbytu murem wysokich stawek celnych, walka o eksport stała się bardzo trudną, ale jest ona konieczną, gdyż redukcja eksportu odbija się nietylko na bilansie płatniczym, ale bezpośrednio także na stanie produkcji. Banki niemieckie, rozumiejąc konieczność popierania eksportu, przyjmują w finansowaniu jego wybitny udział. Bardzo korzystny wpływ na rozwój eksportu wywiera również nowa instytucja, przyjęta już w wielu krajach zachodniej Europy, a mianowicie ubezpieczenie kredytów eksportowych.

Porównanie wartkiego tempa i bujnej inicjatywy w szukaniu nowych dróg rozwoju gospodarczego na Zachodzie z inercją i powolnością naszą na tem polu, budzić musi smutne refleksje. Przyjętym w Polsce zwyczajem, wini się u nas o wszystko Rząd, uciekając się z każdą sprawą pod jego skrzydła opiekuńcze. — Tymczasem normalnie zadaniem Rządu powinno być tylko stwarzanie ogólnych warunków, w których inicjatywa samego społeczeństwa, względnie organizacyj gospodarczych mogłaby doprowadzić do śmiałych czynów, popychających naprzód rozwój produkcyj krajowych. Ostatnio mówi się u nas tylko o podniesieniu produkcji rolnej, tak jak gdyby nieodwołalnym losem przemysłu było zakrzepnąć w obecnych, często przestarzałych formach. — Trzeba więc, by sam przemysł zrozumiał konieczność ewolucji w kierunkach, wskazanych wzorami zachodnio-europejskiemi i aby budował on raczej na własnych siłach, niż na stawkach celnych.

Pomyślna konjuktura dla przemysłu polskiego w Turcji.

Niedawno temu odbyła się wystawa turecka w Smyrnie, na której jednakże były reprezentowane także niektóre firmy zagraniczne. Największą uwagę zwracały dwie sale, w których przeszło 20 fabryk łódzkich wystawiło swoje eksponaty. Targi Smyrneńskie wykazały, iż nasz przemysł włókienniczy coraz bardziej zdobywa rynek turecki, a to także z powodu, iż najgroźniejszy konkurent naszej ekspansji w tym kierunku, mianowicie Włochy, z powodu wzrostu wartości liry, już nie jest w stanie obecnie konkurować z Polską. Gdy za czasów strajku angielskiego polski węgiel zdobywał rynki skandynawskie, bałtyckie a nawet rynki Morza Śródziemnego, przepowiadano ogólnie, iż z chwilą zakończenia strajku rynki te ponownie utracimy. Tak się jednakże nie stało i eksport węgla utrzymuje się dotychczas w zwiększonych ramach osiągniętych podczas pierwszej połowy strajku. Wskazuje to kierunek, w którym kroczyć winien rozwój naszego eksportu obecnie. Chwilowa konjunktura, stworzona przez zwyżkę lira, powinna być w całej rozciągłości wykorzystana. Widzimy, iż czyni to przemysł łódzki i to samo powinien uczynić cały przemysł polski, eksportujący na Południe, a konkurujący z przemysłem włoskim. Takiemi są wszelkie wyroby metalowe, ceramika, szkło, wyroby jutowe, cement i chemikalja. Podobna przejściowa konjunktura moż enieraz niepomiernie wzmóc eksport polski do danego kraju i raz zawładnąwszy rynkiem tureckim, stać si ępodwaliną ożywionych stosunków handlowych. Wszelkich informacyj itd. odbiorców udziela Związek Fabrykantów.

Okólnik Związku Fabrykantów.

Sprawa waloryzacji ceł. Ministerstwo Przemysłu i Handlu w sprawie waloryzacji ceł opracowuje obecnie wyniki pisemnej ankiety, rozpisanej z końcem lipca do organizacji gospodarczych, a elaborat swój w tej sprawie wraz z wnioskami konkretnymi co do poszczególnych pozycji ma przedłożyć Ministrowi Kwiatkowskiemu w ciągu najbliższych tygodni. Wedle oświadczenia ze stron kompetentnych sprawa ta stanie się aktualną **dopiero w grudniu r. b.** Ministerstwo Przemysłu i Handlu ma zamiar wystąpić wówczas w tej sprawie na Komitet Ekonomiczny, względnie na Radę Ministrów. Ministerstwo bada nietylko uzasadnienia gospodarcze waloryzacji ceł co do poszczególnych pozycyj objętych propozycjami organizacji gospodarczych, lecz także i to, czy i o ile waloryzacja danych pozycji da się pogodzić z otrzymanemi traktatami handlowemi.

W sprawie tej będziemy konferowali znowu z Ministrem Kwiatkowskim dopiero wtedy, gdy elaborat Ministerstwa będzie gotowy, a także po wyjaśnieniu niektórych innych momentów z zakresu polityki handlowej, gdyż chcemy to połączyć z całą sprawą rewizji polskiej polityki handlowej, w którymto celu zamierzamy starać się u Ministra o zwołanie specjalnej konferencji poufnej z reprezentantami kół gospodarczych.

W sprawie traktatów handlowych. W zakresie polityki handlowej, a szczególnie w zakresie traktatowym wyłoniła się zupełnie nowa sytuacja, a to w związku z **zawarciem traktatu francusko-niemieckiego,** niemniej jak w związku z rokowaniami Stanów Zjednoczonych z Francją ,w których to obu wypadkach można stwierdzić przyjęcie się **największego uprzywilejowania.** Tu wymienić należy także przygotowującą się podwyżkę ceł w Austrji, któratp podwyżka zwraca się przedewszystkiem **przeciw importowi z Polską.** W związku z tem konieczne jest wypracowanie — tym razem gruntowne — nowego planu rewizji polityki handlowej, który w niedługim czasie przedłożymy P. T. Członkom w celu zebrania uwag. Na zasadzie takiego, gruntownie przeprowadzonego i między organizacjami uzgodnionego planu, będzie można dopiero konferować z Ministrem Przemysłu i Handlu na temat uzgodnienia polityki traktatowej Rządu z poglądami kół gospodarczych.

Sprawa traktatu handlowego polsko-niemieckiego. Co do rokowań z Niemcami sytuacja nie uległa żadnej istotnej zmianie. Ze względu tak na politykę ogólną, jak i na politykę gospodarczą, jaka obecnie w Niemczech panuje, zapatrujemy się na możliwość zawarcia odpowiedniej umowy z Niemcami nadal pesymistycznie. Według wiadomości oficjalnych rokowania mają być nanowo podjęte z początkiem przyszłego miesiąca — ale i to nie jest pewne.

Sprawa traktatu handlowego z Czechosłowacją. Wobec trudności dojścia do porozumienia z Niemcami panuje obawa co do stanowiska Czechosłowacji, przez którą prowadzi obecnie jedyna dostępna nam lądowa droga (handlowo-polityczna) na zachód. Czechosłowacja, wiedząc o tem, wyzyskuje tę sytuację, łamiąc konwencję (n. p. w sprawie sprzedaży polskiego węgla). Półoficjalnie wprawdzie pp. Girsa (poseł czeskosłowacki w Warszawie) i Friedman (szef departamentu handlowo-politycznego w Pradze) nieraz już grozili wypowiedzeniem konwencji z Polską, jednakowoż pp. Benesz i Svehla oświadczają prywatnie, że bynajmniej nie myślą wywoływać konfliktu gospodarczo-politycznego z Polską.

Byłoby dla nas bardzo pożądane, gdybyśmy od czasu do czasu otrzymywali od Panów Ich poglądy na różne kwestje z zakresu polityki handlowej dla ułatwienia nam obrony interesów przemysłu.

W sprawie sprowadzania i pobytu zagranicznych sił pracowniczych. Upraszamy o poinformowanie nas, jakie ujemne doświadczenia poczynili Członkowie odnośnie do stosowania przepisów o sprowadzaniu i pobycie zagranicznych sił pracowniczych: (inżynierów, monterów, majstrów, przodowników i t. p.).

Pożyczki z Funduszu przeznaczonych na zwalczanie bezrobocia. Prosimy tych Członków, którzy korzystali z pożyczek z funduszów, przeznaczonych na zwalczanie bezrobocia, w myśl znanego regulatywu z kwietnia r. b. o podanie nam ewtl. swoich uwag odnośnie do tych pożyczek. Jak wiadomo regulatyw wspomniany jest ostro krytykowany dlatego, że kwoty, które się w ten sposób uzyskuje, są niestosunkowo małe, a powtóre ldatego, że w zamian za te pożyczki musi się przyjmować bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach Pośrednictwa Pracy. Chodzi nam o rewizję obecnie istniejącego regulatywu.

Sprawa liberalizacji przepisów paszportowych. — Ministerstwo Skarbu sprzeciwia się dalej wprowadzeniu w życie liberalniejszego stosowania przepisów paszportowych, powołując się na pasywność bilansu handlowego i na to, że pożyczka amerykańska jeszcze dotąd nie doszła do skutku.

Wzrost przemytnictwa. Z różnych stron dochodzą nas skargi na silny wzrost przemytnictwa, w szczególności artykułów niemieckiego pochodzenia przez Gdańsk. Prosimy P. T. Członków, o ile mają w tym kierunku pewne konkretne dane, o podanie nam ich do wiadomości wraz z podaniem środków, w jakich walkę z przemytnictwem możnaby zaostrzyć. Informowano nas także, że niemieckie fabryki skór wyrabiają obecnie skóry bez swej marki fabrycznej dla ułatwienia sobie nielegalnego importu do Polski. Zamierzamy w tej sprawy wystąpić z wnioskiem do Ministerstwa Skarbu.

Informacje o firmach amerykańskich. Zdarzają się częste wypadki, w których polskie firmy darzą zbytniem zaufaniem mało znane firmy amerykańskie, w rezultacie czego wynikają straty dla kontrahenta polskiego. Ministerstwo zawiadamia wobec tego, że przed zawarciem kontraktu lub tranzakcji z firmami amerykańskiemi należy zawsze w interesie firm zwracać się o informacje i wskazówki do powołanych do tego placówek konsularnych Rzpp. w St. Zjedn. oraz do Amerykańsko-Polskiej Izby Handlowej w Nowym Yorku. Adres Izby: American-Polish Chamber of Commerce and Industrie in U. S. New York, 953 Third Avenue.

Opłaty stemplowe od rachunków. Do uiszczenia opłaty stemplowej od rachunku, sporządzonego w Polsce jest obowiązany wystawca rachunku. Jednakowoż w myśl wyjaśnień Ministerstwa Skarbu wystawca rachunku może dopisać w rachunku również wysokość uiszczonej opłaty, od której jednak należności stemplowej opłacać nie potrzeba. Przykład: Rachunek wymienia kwotę 7 000 zł jako należność za sprzedane towary, a nadto kwotę dopisaną 14 zł jako opłatę stemplową. W takim wypadku wystawca ma uiścić opłatę stemplową 14 zł (t. j. 0,2% od 7 000 zł), a nie 14,10 zł (jakby wypadało według sumy 7 014 zł).

Prawo użytkowania wód płynących. Przypominamy, że w myśl art. 253 ustawy wodnej (Dz. U. Nr. 102/2 2,poz. 936) prawo użytkowania wód płynących wygasa z dniem 26 listopada 1927 r. Wobec tego w myśl rozporządzenia z dnia 7 maja 1924 r. w przedmiocie prowadzenia ksiąg wodnych wszyscy użytkujący wody płynące winni do dnia 26 listopada 1927 r. wnieść podania o przedłużenie uprawnień wodnych. Podania powyższe należy składać do władz I instancji na razie bez załączników aż do czasu zażądania tychże przez odnośną władzę. Zakłady wodne mniejszego znaczenia (drobne) mogą składać tego rodzaju zeznania ustnie w drodze protokolarnej. Podania należy ostemplować znaczkiem 3-złotowym.

O przedstawicielstwo. Związek jest w posiadaniu zgłoszenia kupca z Małopolski z dobremi referencjami, który pragnie otrzymać zastępstwo firm przemysłowych na Małopolskę (Kraków) ewentualnie Śląsk. Wiadomości w Związku.

Przepisy w sprawie gatunkowania pomiaru i oznaczania wartości drewna i innych płodów leśnych, oraz obliczania cen najmu i robót wymiarowych (akordowych) przy wyróbce z drewna w lasach państwowych, ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 26 września rb. Nr. 220/27, poz. 562 wchodzą w życie z dniem 1 października 1927 r. i z tą chwilą tracą moc dotychczasowe obowiązujące w tej sprawie przepisy.

Świadectwa pochodzenia na towary eksportowane do Turcji. Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, że rząd turecki specjalną notą okrężną podał do wiadomości wszystkich poselstw, iż od dnia 1 września r. b. respektować będzie przy imporcie do Turcji tylko takie świadectwa pochodzenia, które będą wizowane przez właściwe przedstawicielstwo wzgl. konsulat turecki w danym kraju. Dla informacji podajemy, że siedziba konsulatu tureckiego w Polsce znajduje się w Warszawie, Plac Dąbrowskiego.

Kredyt eksportowy. W dniu 26. ub. m. odbyła się w Warszawie z udziałem przedstawiciela bankowości, Ministerstwa Skarbu, ubezpieczeń prywatnych, oraz Państwowego Instytutu Eksportowego konferencja, mająca na celu ustalenie linji prac przygotowawczych nad zorganizowaniem w Polsce systemu gwarancji i ubezpieczeń kredytów eksportowych.

Wystawa w Barcelonji (Hiszpanja). Związek Fabrykantów otrzymał od Zarządu Wystawy w Barcelonie, zaproszenie do wzięcia udziału w pierwszej po wojnie wystawie manifestacyjnej sztuki i przemysłu.

Firmy pragnące wziąć udział w wystawie, w której wystawiać będą wszystkie narody, zechcą zgłosić do Związku swoje zainteresowanie, tak abyśmy mogli reprezentacji wystawie Barcelońskiej zakomunikować jakie firmy tutejsze wystawą tą się interesują.

Oczekując ewentualnych zgłoszeń, zaznaczamy iż jesteśmy w posiadaniu prospektów wystawy.

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

6	6½	7	7½	8	8½	9	9½	10	10½	11	11½		12½	1	1½	2	2½
3	3½	4	4½	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9	9½	10	10½	11	11½

Dworzec	Rynek Wildecki	Brama Dębińska	Tama Garbarska	Górczyn	Ul. Stroma	Jeżyce	Plac Św.-Krzyski	Plac Sapieżyński	Środka	Sołacz	Koszary trenu	Wilda

Poznańska Kolej Elektryczna 038546

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	

Masowe ilości

druków jedno- i więcejkolorowych

wielokrotnie perforowanych i numerowanych

wykonuje

na specjalnych maszynach

DRUKARNIA POLSKA TOW. AKC.

W POZNANIU, ŚW. MARCIN 70.

Przy zapytaniach należy podać wzór ewentualnie szkicowany, dokładny rozmiar i ilość zapotrzebowanych druków

Wszelkie i największe nakłady tego rodzaju

dostarczamy w ustalonych terminach.

Przedpołud.				6	7	8	9	10	11	12					
Dzień	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Rynek główny	**Krakowska Spółka Tramwajowa** 084586	Stary Most Podgórski
Dworzec osobowy	*Bilet do przesiadania*	Salwator
Lubicz	— na linje — 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6	Park Krakowski
Podgórze	Bilet nie jest przenośny, należy go Kontroli na żądanie okazać Wawel | Dworzec tow. | Starowiślna	Park Dr. Jordana

Dzień	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Popoł.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				

ŻAR

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny W. Szczepański.